

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a z členov JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľov: **1/ Ing. J. S.**, CSc., bytom P., **2/ G. S.**, bytom M., **3/ Ing. E. K.**, bytom K., **4/ A. V.**, bytom M., **5/ JUDr. R. J.**, bytom H., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Spišskej Novej Vsi**, Štefánikovo nám. č. 5, Spišská Nová Ves, za účasti: **1/ Horská služba na Slovensku**, Dom Horskej služby Tále, Brezno, právne zastúpená Mgr. S. G., **2/ Slovenský pozemkový fond, Regionálny odbor Spišská Nová Ves**, Štefánikovo nám. č. 5, Spišská Nová Ves, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. sp. A/2009/00065-2 MK, R 23/1991-39 zo dňa 8.6.2009, o odvolaní navrhovateľov 1/ až 5/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sp/62/2009-50 zo dňa 8.11.2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sp/62/2009-50 zo dňa 8.11.2011 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľom 1/ až 5/ a účastníkom 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie č. sp. A/2009/00065-2

MK, R 23/1991-39 zo dňa 8.6.2011, ktorým odporca podľa ustanovení zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon“) rozhodol o reštitučnom nároku navrhovateľov k pozemkom v k.ú. S. T. KN p. č. X., X., X. tak, že navrhovatelia síce spĺňajú podmienky priznania vlastníckeho práva podľa § 6 ods. 1 písm. p/ a ods. 2 zákona, avšak vlastnícke právo im nemožno priznať pre existenciu prekážky vydania nehnuteľností v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že navrhovateľom ani ostatným účastníkom ich náhradu nepriznal.

Krajský súd tak rozhodol potom, čo dospel k zhodnému záveru ako správny orgán a to, že pre priznanie vlastníckeho práva neboli splnené podmienky z dôvodu existencie prekážky vydania nehnuteľností uvedenej v § 11 ods. 1 písm. d/ zákona – teda že pozemok bol po prechode do vlastníctva štátu zastavaný a stavba bráni poľnohospodárskemu využitiu pozemku. Podľa krajského súdu skutočnosť, že predmetné stavby sú stavbami v zmysle § 43 stavebného zákona, nepochybne vyplýva aj zo znaleckého posudku. Krajský súd konštatoval, že k legalizácii stavieb došlo v roku 2005 na základe rozhodnutí Obecného úradu v S. T. o určení súpisných čísel pre garáž a dielňu stojacich na predmetných pozemkoch. Podľa krajského súdu keďže tieto rozhodnutia o súpisných číslach neboli zrušené a správne orgány aj súd sú nimi viazané, treba vychádzať z toho, že stavby splnili podmienky pre ich dodatočnú legalizáciu v súlade s platnou právnou úpravou.

Krajský súd k námietke navrhovateľov, že nevydaním dotknutých zastavaných pozemkov nemajú umožnený prístup na ďalšie svoje pozemky v reštitučnom konaní už vydané, uviedol, že ako z vyjadrenia odporcu tak aj z geometrického plánu vyplynulo, že prístup na tieto pozemky je možný okrem parcel CKN č. X., X., X. aj cez parc. CKN č. X., ktorá je miestnou komunikáciou.

Proti tomuto rozsudku podali navrhovatelia odvolanie žiadajúc jeho zmenu a zrušenie preskúmaného rozhodnutia odporcu. Zotrvali na svojich námietkach o tom, že dielňa a garáž nie sú stavbami v zmysle § 43 stavebného zákona a navyše sú priamo v ochrannom pásme lesa. Nesúhlasili so záverom krajského súdu, ktorý sa stotožnil s tvrdením odporcu, že je možný iný prístup k ich už skôr vydaným pozemkom. Tvrdili, že terén je v danej oblasti veľmi členitý, s veľkým výškovým prevýšením a na pozemky sa treba dostať lesnou alebo poľnohospodárskou technikou a to po pôvodnej historickej poľnej ceste, dnes vedenej ako

parc. č. X., na ktorej sú nepovolené stavby. Prístup z verejnej cesty p. č. X. a z p. č. X. nie je možný.

Navrhovatelia nesúhlasili ani s konštatovaním krajského súdu o dodatočnej legalizácii stavieb garáže a dielne, ktorá mala byť uskutočnená cestou vydania súpisných čísel Obecným úradom S. T.. V konaní neboli predložené žiadne doklady (stavebné povolenie či kolaudačné rozhodnutie), ktoré by svedčili o tom, že ide o riadne povolené stavby. V rozhodnutí o súpisných číslach bolo len konštatované, že stavby boli postavené v roku 1968. Poukázali tiež na to, že snaha o legalizáciu týchto stavieb prišla až v roku 2005, dlho po tom, čo nadobudol účinnosť zákon č. 229/1991 Zb. a takáto účelová legalizácia čiernych stavieb podľa názoru navrhovateľov nemôže mať oporu v zákonoch.

Navrhovatelia tiež žiadali, aby súd preskúmal zákonnosť rozhodnutia Obecného úradu v S. T. č. 257/2005 zo dňa 3.5.2005 o pridelení súpisných čísiel predmetnej garáži a dielni a tiež, aby bolo nariadené odstránenie týchto čiernych stavieb.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľov navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny. Uviedol, že po pridelení súpisných čísiel sporným stavbám musel vychádzať z toho, že tieto boli dodatočne legalizované. K žiadosti navrhovateľov o odstránenie čiernych stavieb poukázal na to, že v reštitučnom konaní to nie je možné a nepatrí to ani do jeho kompetencie.

Ostatní účastníci sa k odvolaniu navrhovateľov písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1, § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. X.004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie nebolo dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 13. novembra 2012 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Z obsahu spisu krajského súdu, ktorého súčasťou bol aj administratívny spis odporcu, vyplýva, že navrhovatelia 1/, 2/ a A. J. (ich sestra, ktorá počas súdneho konania zomrela a na jej miesto nastúpili jej právni nástupcovia – navrhovatelia 3/ až 5/) si podaním zo dňa 29.9.1992 uplatnili u právneho predchodcu odporcu nárok na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam v k.ú. S. T., ktoré z ich rodičov prešli na štát a to z dôvodov podľa § 6 ods. 1 písm. p/ a ods. 2 zákona.

Skoršími rozhodnutiami odporcu boli navrhovateľom vydané žiadané pozemky vyvlastnené ich právnym predchodcom. Nebol vydaný pozemok, na ktorom stojí chata Horskej služby p. č. X., čo navrhovatelia nenamietali.

Spornými ostali pozemky vedené v KN ako p. č. X., X., X., ktoré boli najprv rozhodnutím odporcu č. sp. A/2008/00141-2 MK, R 23/1991-38 MK, zo dňa 21.1.2008, navrhovateľom 1/ až 5/ vydané, no v konaní o opravnom prostriedku Horskej služby na Slovensku bolo uvedené rozhodnutie odporcu v tejto časti rozsudkom krajského súdu č. k. 3Sp/3/2008-38 zo dňa 11.6.2008 zrušené a vrátené odporcovi na nové konanie a to za účelom zistenia, či dielňa a garáž sú stavbami podľa § 43 stavebného zákona, či ide o čierne stavby legalizované až v roku 2005 a či sú prekážkou pre vydanie nehnuteľností v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona.

Odporca v preskúvanom rozhodnutí vyslovil, že navrhovatelia 1/, 2/ a A. J. síce splňajú podmienky priznania vlastníckeho práva podľa § 6 ods. 1 písm. p/ a ods. 2 zákona, avšak vlastnícke právo im nemožno priznať pre existenciu prekážky vydania nehnuteľností v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona. Náhradu za nevydané pozemky mal poskytnúť SPF, každému z oprávnených osôb v 1/3. Odporca konštatoval, že sporná garáž a dielňa sú stavbami v zmysle § 43 stavebného zákona a to s poukazom na znalecký posudok znalca z odboru stavebníctva Ing. H.. Dôvodil, že keďže ide o stavby, ktoré bránia lesnému alebo poľnohospodárskemu využitiu pozemkov, nebolo možné ich vrátenie oprávneným osobám. Pozemok s parc. č. X. je vedený ako zastavaná plocha a je príjazdovou komunikáciou do garáže na parc. č. X. ako aj do garáže v budove chaty a umožňuje tiež prístup k dielni stojacej na parc. č. X..

Účelom zákona bolo zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989, dosiahnutie zlepšenia starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a úprava vlastníckych vzťahov k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia.

V zmysle § 6 ods. 1 písm. p/ zákona sa oprávneným osobám vydajú nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku prevzatia nehnuteľností bez právneho dôvodu.

Obdobne sa postupuje aj v prípadoch, keď fyzickým osobám vznikol nárok na vyňatie poľnohospodárskeho majetku z konfiškácie podľa osobitných predpisov. Za osoby, ktorým vznikol nárok na vyňatie poľnohospodárskeho majetku z konfiškácie podľa osobitných predpisov, treba považovať na účely tohto zákona aj štátnych občanov Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorí majú trvalý pobyt na území Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a ktorým sa skonfiškoval poľnohospodársky majetok a neboli odsúdené podľa osobitných predpisov. Pokiaľ tento majetok bol už pred rozhodným obdobím pridelený v rámci predpisov o pozemkových reformách, rieši sa nárok týchto oprávnených osôb podľa § 12, ak došlo k odňatiu prídeltu postupom uvedeným v odseku 1 (ods. 2).

Podľa § 11 ods. 1 zákona **pozemky alebo ich časti nemožno vydať v prípade, že:**

- a) pozemok je vo vlastníctve fyzickej osoby alebo k pozemku bolo zriadené právo osobného užívania, s výnimkou prípadov uvedených v § 8,
- b) na pozemku sa nachádza cintorín,
- c) pozemok sa nachádza v pásme hygienickej ochrany vodných zdrojov prvého stupňa, alebo tvorí koryto vodného toku, alebo na pozemku sú prírodné liečivé zdroje a zdroje prirodzene sa vyskytujúcich stolových minerálnych vôd,
- d) pozemok bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby zastavaný; pozemok možno vydať, ak stavba nebráni poľnohospodárskemu alebo lesnému využitiu pozemku,**
- e) na pozemku bola zriadená záhradková alebo chatová osada, botanická záhrada a arborétum zamerané na záchranu a zachovanie genofondu alebo les určený na lesný výskum alebo

pozemok slúži výlučne na vypestovanie nových šľachtiteľských odrôd a semenných sadov lesných drevín,

f) na pozemku sú telovýchovné a športové zariadenia,

g) pozemok možno vo verejnom záujme vyvlastniť,

h) pozemok sa nachádza v obvode projektu pozemkových úprav a jeho vykonanie bolo schválené.

Podľa § 43 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (ďalej len „stavebný zákon“) stavba je stavebná konštrukcia postavená stavebnými prácami zo stavebných výrobkov, ktorá je pevne spojená so zemou alebo ktorej osadenie vyžaduje úpravu podkladu. Pevným spojením so zemou sa rozumie

a) spojenie pevným základom,

b) upevnenie strojnými súčiastkami alebo zvarom o pevný základ v zemi alebo o inú stavbu,

c) ukotvenie pilótami alebo lanami s kotvou v zemi alebo na inej stavbe,

d) pripojenie na siete a zariadenia technického vybavenia územia,

e) umiestnenie pod zemou.

Predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu o potvrdení rozhodnutia odporcu č. sp. A/2009/00065-2 MK, R 23/1991-39 zo dňa 8.6.2009, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací primárne v medziach odvolania preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľov a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že krajský súd sa zaoberal všetkými námietkami účastníkov konania a pokiaľ dospel k záveru, že preskúmané správne rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom a dôvody opravného prostriedku neboli relevantné, bolo potrebné rozhodnutie súdu, ktorý rozhodnutie odporcu potvrdil, keď vzhľadom na spoľahlivo zistený skutkový stav veci v správnom konaní považoval postup odporcu ako aj jeho rozhodnutie za vydané v súlade so zákonom, považovať za správne. V postupe krajského súdu nezistil odvolací súd žiadne pochybenie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia krajského súdu a dôvody v ňom uvedené si osvojuje ako svoje vlastné s poukazom na § 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 219 ods. 2 OSP. Odvolací súd konštatuje, že dôvody odvolania sa neodlišovali od dôvodov podaného opravného prostriedku na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu, s ktorými dôvodmi sa súd prvého stupňa v plnom rozsahu vysporiadal a jeho skutkové zistenia aj právne závery sú vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil s odôvodnením krajského súdu, že keďže v predmetnej garáži a dielni ide o stavby v zmysle § 43 stavebného zákona, nebolo možné vydať žiadané pozemky s parc. č. X., X., X., nakoľko tieto boli zastavané a uvedené stavby bránia využitiu pozemkov.

Zo znaleckého posudku vypracovaného na žiadosť odporcu znalcom Ing. Hanulom vyplýva, že **garáž a dielňa sú stavbami v zmysle § 43 stavebného zákona**. Námietky navrhovateľov 1/ až 5/ spochybňujúce správnosť tohto záveru znalca odvolací súd nepovažuje za relevantné. Treba poukázať, že tieto stavby boli postavené už v roku 1968, preto nepodliehajú režimu stavebného zákona z roku 1976 (stavebné povolenie, ohlásenie, dodatočné povolenie...) a preto ani nebolo možné predložiť v konaní tieto doklady (neboli vydané). Pokiaľ ide o súpisné čísla pridelené až v roku 2005, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že v čase postavenia sporných stavieb nemali všetky stavby popisné (teraz súpisné) číslo v zmysle vyhl. č. 97/1961 Zb.; napr. tzv. vedľajšie stavby sa neoznačovali samostatným číslom, ale patrili k popisnému číslu hlavnej stavby. Aj v rozhodnutí Obecného úradu v S. T. o pridelení súpisných čísiel bolo konštatované len to, že stavby boli postavené v roku 1968. Pridelenie súpisných čísel nie je legalizáciou stavby – tou môže byť podľa teraz platných právnych predpisov len dodatočné stavebné povolenie. Nemožno preto súhlasiť s názorom navrhovateľov, že predmetné stavby boli postavené ako stavby čierne a legalizované boli až vydaním súpisného čísla v roku 2005, teda po nadobudnutí účinnosti zákona.

Odvolací súd zastáva taký názor, že pokiaľ došlo po prechode vlastníctva k nehnuteľnosti z fyzických osôb na štát v rozhodnom čase ku postaveniu stavieb na odňatom či vyvlastnenom pozemku a tieto stavby bránia lesnému alebo poľnohospodárskemu využitiu zastavaných pozemkov, je tu daná zákonná prekážka pre vydanie takéhoto pozemku. Nemožno pritom spravodlivo požadovať od súčasného vlastníka stavieb preukázanie ich

legálnosti prostredníctvom dokumentácie v zmysle stavebného zákona, keď tieto stavby nepodliehali jeho režimu, nakoľko boli postavené pred jeho účinnosťou, ešte v roku 1968.

K navrhovateľmi žiadanému nariadeniu odstrániť „nelegálne“ stavby ako aj preskúmať rozhodnutie o pridelení súpisných čísel odvolací súd poukazuje na to, že predmetom tohto konania podľa tretej hlavy piatej časti OSP je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu o reštitučnom nároku navrhovateľov podľa zákona; požadované nepatrí do právomoci súdu v preskúmvacom konaní a preskúmať možno rozhodnutie správneho orgánu len na základe samostatného podania (žaloby či opravného prostriedku) oprávnenej osoby, prípadne na základe žaloby prokurátora za splnenia zákonných podmienok (§ 244 a nasl. OSP).

K námietke navrhovateľov o nemožnosti prístupu k vydaným pozemkom parc. č. X. a X. odvolací súd poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že pri skúmaní, či sporné pozemky parc. č. X., X., X. možno oprávneným osobám vydať, sa odporca musel riadiť zákonom a to konkrétne ustanovením § 11 zákona. Keďže sporné pozemky boli zastavané a nemožno pre ne využívať pozemky, na ktorých stavby stoja, odporca došiel správne k záveru o existencii zákonnej prekážky vydania nehnuteľností v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona. Zákon však neumožňuje zohľadňovať napr. existenciu historickej poľnej či lesnej cesty, ktorá vraj viedla cez zastavané pozemky. Navyše z geometrického plánu ako aj z kópie katastrálnej mapy vyplýva, že pozemky okolo už vydaných pozemkov parc. č. X. a X. sú tiež zastavané a teda k nim logicky musí existovať aj iný prístup ako len cez zastavanú historickú poľnú cestu. Je to zrejmé aj z rozhodnutia odporcu zo dňa 16.11.2001, ktorým boli vydané okolité pozemky navrhovateľom s tým, že odporca zriadil pre vlastníkov pozemkov zastavaných chatami (teda navrhovateľom nevydaných) právo prechodu. Záver, že prístup na pozemky parc. č. X. a X. je možný aj cez ďalšie navrhovateľom už navrátené pozemky, prípadne cez miestnu komunikáciu, vyplýva aj z opakovaných vyjadrení odporcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 OSP, keď navrhovateľom 1/ až 5/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania pre ich neúspech, účastníkovi Horská služba na Slovensku preto,

že si trovy neuplatnil a účastníkovi SPF preto, že v odvolacom konaní mu žiadne trovy nevznikli. Odporcovi zákon priznanie náhrady trov konania neumožňuje.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 13. novembra 2012

Ing. JUDr. Miroslav Gavalec PhD. v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová